

Inspektionsrapport
från Skolverket
2006:61

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Forsviks Friskola
i Karlsborg

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Forsviks Friskolas ideella förening
Undenäsvägen 4
546 73 FORSVIK

2006-05-29
1 (2)
Dnr 54-2005:1759

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående förskoleklassen och den fristående grundskolan Forsviks Friskola i Karlsborg

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan och fristående förskoleklassen i anslutning till grundskolan Forsviks Friskola i Karlsborg. Besök gjordes i skolan den 22 september och den 5 oktober 2005.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn och elever att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola för årskurserna 1–5 och för fristående förskoleklass och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets hemsida (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar endast områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete, då inga brister i verksamheten har konstaterats.

Skolverket avser att följa upp effekterna av inspektionen inom cirka två år. Skolverket kommer då att begära en redovisning av de åtgärder som vidtagits för att förbättra kvaliteten

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten i Forsviks Friskola övergripande är av god kvalitet och ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan och förskoleklassen.

Skolverket bedömer att Forsviks Friskola alltjämt uppfyller kraven för godkännande för den fristående grundskolan årskurserna 1–5 samt för fristående

förskoleklassen och har därmed fortsatt rätt till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Elevernas delaktighet i och inflytande över sitt lärande och över undervisningens innehåll och form behöver utvecklas.
- Skolan bör följa upp elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än där det finns nationella ämnesprov.
- Skolans handlingsprogram mot alla former av kränkande behandling omfattar endast en aspekt, mobbning, jfr med Skolverkets allmänna råd och kommentarer inom området.
- Skolans rutiner för att informera om vem av skolledarna som är rektor respektive biträdande rektor bör utvecklas.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Marie Karlsson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Maria Mindhammar samt undervisningsråden Tomas Erlandsson och Claes Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Karlsborgs kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i Forsviks Friskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Forsviks Friskola den 22 september och den 5 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 2000. Den första inspektionen av skolan gjordes 2001 och i beslut den 13 december 2001 (dnr 54-2001: 2411) fick skolan fortsatt godkännande och rätt till bidrag.

Inspektionen inriktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga gällande författningar.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels hämtat ur den dokumentation som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels ur den information som framkommit vid inspektionsbesöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat

sätt har använts. Huvudmannen för Forsviks Friskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Vid inspektionsbesöket intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Karlsborgs kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Representant för barn- och utbildningsnämnden har besökt Forsviks Fristående skola. Kommunen och Forsviks Friskola samverkar också kring skolskjutsar och med lärare för slöjdundervisning.

Beskrivning av skolan

Forsviks Friskola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	42
Förskoleklass	15
Grundskola	60

Skolverket godkände Forsviks Friskola i Karlsborgs kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1–5 genom beslut (dnr 1999:1002) den 1 februari 2000 samt för fristående förskoleklass i anslutning till grundskolan (dnr 1999:2375) den 23 mars 2000.

Skolan har en allmän inriktning.

Huvudman för skolan är Forsviks Friskolas ideella förening med organisationsnummer 865501-0661.

Verksamheten vid Forsviks Friskola startade läsåret 2000/01 och omfattar förskoleklass och årskurserna 1–5.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 75 barn och elever. Alla är folkbokförda i Karlsborgs kommun.

Forsviks Friskola är en fristående grundskola i Forsvik, ett samhälle som ligger ca två mil väster om Karlsborg. Verksamheten är förlagd till byggnader som tidigare tillhörde en kommunal skola. I anslutning till skolbyggnaderna finns skolgårdar med lekredskap, bollplaner och en byggnad med möjlighet till viss djurskötsel.

Huvudmannen bedriver också skolbarnsomsorg för skolans elever. Denna verksamhet ingår dock inte i inspektionen av den fristående skolan.

Skolans elever och personal är organiserade i arbetslag, F-1, 2-3 och 4-5. Skolan har ett serviceteam som består av köks- och lokalvårdspersonal, busschaufför samt vaktmästare. Skolans elever erbjuds skolskjuts i skolans egna bussar.

Skolan har två lärare som tjänstgör som ledare för skolan. De turas om att tjänstgöra som rektor respektive biträdande rektor vartannat år. Båda är samtidigt klassföreståndare i var sina klasser.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Forsviks Friskola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Det pedagogiska arbetet och lärandet tar utgångspunkt i de nationella kursplanemålen. Eleverna utvecklar kunskaper i enlighet med de nationella målen och skolan erbjuder stöd till elever som är i behov av det på flera olika sätt. Skolans kvalitetsarbete baseras på utvärderingar från såväl personal som elever och föräldrar. Skolan informerar aktivt och tydligt om utbildningens mål, innehåll och arbetsformer.

Skolan har två skolledare som växlar vartannat år med uppdraget som rektor respektive biträdande rektor. Flera av de intervjuade eleverna och föräldrarna upplever dock att de har två rektorer och de är osäkra på vem av de båda som är rektor innevarande läsår.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör även följa upp elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än där det finns nationella ämnesprov.
- Elevernas delaktighet i och inflytande över sitt lärande och över undervisningens innehåll och form bör utvecklas.
- Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling behandlar enbart en aspekt, mobbning, jfr med Skolverkets Allmänna råd och kommentarer inom området.
- Skolans rutiner för att informera om vem av skolledarna som är rektor respektive biträdande rektor bör utvecklas.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen får förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Resultaten av de nationella proven i årskurs 5 år 2005 visar att samtliga av skolans nio elever uppnått målen i svenska och matematik. I engelska har ett fåtal elever vid inspektionsbesöket ännu inte nått målen. För dessa elever har åtgärdsprogram utarbetats. Vid jämförelse med tidigare år, 2003 och 2004, är det ungefär samma resultat dvs. hög andel elever som når målen och endast någon enstaka elev i något av ämnena som inte når de nationella målen.

Inspektionen visar att skolan analyserar elevernas kunskapsresultat på de nationella proven och följer upp kunskapsutvecklingen i dessa ämnen. Lärarna har påbörjat uppföljning kring elevernas kunskapsutveckling i en del andra ämnen

och inspektörerna bedömer att detta arbete bör fortsätta och omfatta samtliga ämnen.

Skolans arbete med värdegrundsfrågor stämmer överens med grundskolans uppdrag och verksamheten utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Stämningen i Forsviks Friskola beskrivs i intervjuer med elever, personal och föräldrar genomgående som mycket god och inspektörernas intryck är att de flesta i skolan uppfattar skolan som trygg och berikande.

Sammanfattning

Eleverna i Forsviks Friskola uppnår i stort de nationella målen i slutet av det femte skolåret i svenska, matematik och engelska. Inspektörerna bedömer att skolan bör följa upp kunskapsutvecklingen även i övriga ämnen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbets sätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill granskas om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolan har klassråd och elevråd där eleverna är med i beslut som rör den yttre miljön. Däremot ges eleverna små möjligheter att få inflytande i den pedagogiska verksamheten eller i verksamheten i stort.

Eleverna berättar att de inte får vara med i planering av eller får inflytande över undervisningens arbetsformer eller innehåll. De uppger också att de har begränsade möjligheter att arbeta med sådant de själva vill förbättra eller fördjupa sig i. Lärarna uppger i intervjuer att många av eleverna ännu inte är mogna för att delta i planeringen. Rektorn framhåller att elever och föräldrar är med i planeringen av ämnet elevens val.

Lärarna bestämmer och synliggör de kursplanemål klassen skall arbeta med under en kortare eller längre period i två dimensioner som de kallar kvantitativa respektive kvalitativa mål. Lärargruppen diskuterar pedagogiska frågor och gör uppföljningar. Ett av målen i läroplanen är att eleverna skall ges möjlighet att ta ansvar för sina studier. Detta ansvar bedömer inspektörerna att eleverna tar genom att de dels får kunskap om målen, dels lärarnas bedömningar av i vilken utsträckning målen uppnåtts. Däremot är elevernas möjligheter att vara delaktiga i vilka mål de skall arbeta med begränsade. Härigenom står eleverna således utanför en process som successivt ger inflytande över det egna lärandet. Inspektörerna bedömer att eleverna successivt allt efter ålder och mognad bör ges mer inflytande i verksamheten i stort och över det egna lärandet.

I Forsviks Friskola finns en handlingsplan för att hålla värdegrundsfrågorna levande. Lärarna utbildades 2002 i "Lions Quest" och klasserna i skolan har varje vecka "lektioner" i vad skolan kallar "LQ". Det är samtal och trygghetsövningar som är anpassade efter elevernas mognad och syftar till "att få ett klimat där hänsyn och omtanke råder för alla i skolan".

All personal har deltagit i föreläsningar om gemensamt vuxenansvar och gränsättning. Enkäter till föräldrar och intervjufrågor till eleverna som skolan använder har tagit utgångspunkt i dessa föreläsningar. Under detta läsår kommer lärare och elever att delta i Karlsborgs kommuns utbildning i Friends, en metod där skolan via kamratstödjare kan få djup och bredd i det förebyggande arbetet mot mobbning. Skolans handlingsprogram i arbetet mot kränkande behandling omfattar endast en aspekt, mobbning. Ett handlingsprogram mot kränkande behandlingar bör omfatta alla former av kränkande behandlingar samt att berörda föräldrar skyndsamt skall bli informerade när kränkningar uppstår.

Organisation

Skolans elever och personal är som tidigare nämnts organiserade i tre årskursblandade arbetslag. Dock undervisas eleverna i ämnena svenska, matematik och engelska efter den årskurs de tillhör.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Förskoleklassen ingår som tidigare nämnts i skolans arbetslag. Lärarna arbetar med att konkret beskriva mål och innehåll för den egna undervisningen och elevernas lärande i relation till dessa. Skolan har i sin arbetsplan som omfattar samtliga ämnen och årskurser inklusive förskoleklassen, formulerat konkreta mål som ligger i paritet med de nationella målen. De övergripande målen diskuteras under gemensamma föräldramöten men också i de individuella utvecklingssamtalen.

Alla elever har en individuell utvecklingsplan som följs upp i de utvecklingssamtal som hålls minst en gång per termin. Systematiska diagnoser i svenska och matematik genomförs i årskurs 2. Några skriftliga beskrivningar eller dokument som visar elevernas individuella kunskapsutveckling finns inte utan respektive klasslärare berättar om kunskapsutvecklingen för eleverna och föräldrar i utvecklingssamtalen. Många lärare ger också återkoppling i klassrummet vilket inspektörerna noterar vid lektionsbesöken och i intervjuerna.

Skolan har många sätt att ge stöd då elever bedöms vara i behov av det. Stödet är enligt inspektörernas bedömningar underbyggt och anpassat efter hur stora behoven är. Flera av de undervisande lärarna har fem högskolepoäng i specialpedagogik. Åtgärdsprogram skrivs för de elever som är i behov av särskilt stöd bl.a. för elever i årskurserna 3–5 om de riskerar att inte nå målen i svenska, matematik och/eller engelska. Skolan köper också in mer specialiserad hjälp och handledning vid behov. Inspektörerna bedömer att skolan har metoder och former som ger eleverna stöd för att nå de nationella målen.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Forsviks Friskola har en verksamhetsplan med långsiktiga mål för verksamheten. Arbetslagen utformar utifrån denna plan en egen arbetsplan, där arbetslagens intentioner beskrivs.

Verksamheten utvärderas på olika sätt i arbetslagen men också tillsammans med eleverna och föräldrarna. Bland annat försöker skolan ta reda på "hur klimatet är i skolan" och "hur skolan lyckas förmedla det som skolan anser vara viktigt till eleverna".

Skolan upprättar en kvalitetsredovisning per läsår där all personal är involverad. Kvalitetsredovisningen för 2004/05 innehåller fakta och information om skolan och dess verksamhet samt beskrivningar av prioriterade områden. De prioriterade områdena innehåller målformuleringar, metoder och resultat samt en måluppfyllelse inom respektive område som analyseras och som ligger till grund för åtgärder i skolans kommande verksamhet och arbetsplan. Inspektörerna anser att skolan har ett system för kvalitetssäkring i enlighet med författningens krav.

Skolledning och intern kommunikation

Forsviks Friskola har två skolledare som vartannat år arbetar som rektor respektive biträdande rektor. Det kan enligt inspektörerna bedömning finnas risker med en sådan uppdelning av ledningsfunktionen. Elever och föräldrar har i intervjuer berättat att de upplever att det finns två rektorer i skolan. Skolledarna framhåller att de i god tid informerar om vem som kommer att tjänstgöra som rektor, respektive biträdande rektor under kommande läsår och de är båda medvetna om att det skall finnas en rektor.

Såväl skolledarna som personal, elever och föräldrar talar om det positiva med att två personer är insatta i ledningen och att det därmed alltid finns någon sakkunnig till hands.

Inspektörerna bedömer att skolledarna är förtrogna med verksamheten och de är väl kända av elever och föräldrar. Båda har pedagogisk utbildning och tjänstgör som klasslärare. De har möjlighet att vara bollplank och diskutera praktiska undervisningsproblem med varje lärare. Ledningen av pedagogiskt utvecklingsarbete och övrigt kvalitetsarbete styrs av rektorn och arbetslagen tar ansvar för att detta arbete kommer till stånd.

Sammanfattning

Skolan har en fungerande ledning och organisation för att genomföra, utveckla och administrera skolarbetet dock bör förhållandet med vem som är rektor respektive biträdande rektor tydliggöras. Elevernas delaktighet i och inflytande över sitt lärande och över undervisningens innehåll och form bör utvecklas. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör utvecklas att omfatta alla former av kränkande behandling och fastslå att föräldrar skyndsamt skall informeras när kränkningar uppstår.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information att skolan står öppen för alla i föreskriven utsträckning, om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Utbildningen skall även vara avgiftsfri.

Bestämmelser finns i bl. a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Forsviks Friskola är öppen för alla och skolan följer den timplan som skolorna i Karlsborgs kommun har. Eleverna erbjuds ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val där undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolan arbetar mycket med teman där olika val av fördjupningar förekommer. Som helhet har skolan en utbildning där undervisningen är varierad och rymmer stimulans och utmaningar. Den innehåller bland annat dans, datakunskap och besök i ”skolskog”, skogsområde som används i undervisningen, i alla årskurser inklusive förskoleklass.

Personalresurserna

Skolan har innevarande läsår totalt 14 medarbetare, varav 8 är lärare med ansvar för undervisning. Personalen som arbetar i skolbarnsomsorgen deltar även i skolverksamheten liksom lärarna är delaktiga i fritidsverksamheten.

Klasserna är små och eleverna delas in i grupper under skoldagen. Forsviks Friskola har en hög lärartäthet. Lärarna är i huvudsak grundskollärare och förskollärare. Av skolans egen statistik framgår att lärartätheten är 9,4 lärare per 100 elever. Genomsnittet i riket år 2004 är ca 8 lärare per 100 elever. Personal anställd efter den 1 januari 2001 har uppvisat föreskrivna registerutdrag ur belastningsregistret.

Kompetensutvecklingen

Forsviks Friskola har en fortbildningsplan för läsåret 2005/06. Bland annat omfattar den utbildning för personalen kring förebyggande arbete mot mobbing, tillsammans med de kommunala skolorna i Karlsborg. Rektorerna disponerar tiden för studiedagar. Litteraturinläsning med diskussioner äger rum under dessa dagar och skolan har en inplanerad helg för all personal med utbildning kring värdegrundsfrågor. Utöver den gemensamma kompetensutvecklingen kartlägger rektorerna varje anställds individuella kompetensutvecklings. En av skolledarna genomgår den statliga rektorsutbildningen.

Materiella resurser

Skolan har ändamålsenliga lokaler och det finns även gymnastiksal, textilslöjdsal och matsal. Eleverna har trä- och metallslöjd i en närliggande kommunal skola som de skjutsas till i skolans bussar.

Utemiljön är av mycket god kvalitet och eleverna förevisar stolt lekredskap som de själva varit med om att önska, köpa in och tillsammans med personal och föräldrar sätta upp. Skolgården består av många planer för olika idrotter och det finns omfångsrika grönområden runt alla byggnaderna.

Eleverna använder datorer och det finns ett litet skolbibliotek.

Inspektörernas bedömning är att eleverna har tillgång till böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå de nationella målen.

Stabilitet

Huvudmannen för Forsviks Friskola, Forsviks Friskolas ideella förening, har lämnat en årsredovisning avseende räkenskapsåret 2004 och en budgetrapport för 2005. Av dokumenten framgår att verksamheten finansieras med bidrag från barnens och elevernas hemkommun, Karlsborg. Skolgången är kostnadsfri för eleverna. Samarbete med kommunen fungerar bra till exempel vid övergångar mellan verksamheter, ömsesidigt utbyte av lärarkompetens i vissa övningsämnen samt gemensam kompetensutbildning. Det redovisade ekonomiska läget visar på en stabil verksamhet med en ekonomi i balans. Skolans beräkningar av elevunderlag på kort och lång sikt ger också förutsättningar för att skolan består.

Sammanfattning

Verksamheten vid Forsviks Friskola har lärare med utbildning för den aktuella undervisningen och övrig personal deltar aktivt i skolans värdegrunds- och kvalitetsarbete. De materiella förutsättningarna och skolmiljön ger också förutsättningar för eleverna att få en tidsenlig utbildning och för att nå de nationella målen.

Datum	Ort
2006-05-29	Göteborg

Marie Karlsson
Leif Aljered